

Literatura

- Barbarin, B. (1990): Granitoids – main petrogenetic classification in relation to origin and tectonic setting. – *Geol. J.*, 25, 227–238. Oxford.
- Batchelor, R. A. - Bowden, P. (1985): Petrogenetic interpretation of granitoid rock series using multicationic parameters. – *Chem. Geol.*, 48, 43–55. Amsterdam.
- De La Roche, H. et al. (1980): A classification of volcanic and plutonic rocks using R1-R2 diagram and major element analyses. – *Chem. Geol.*, 29, 183–200. Amsterdam.
- El Bousaily, A. M. - El Sokkary, A. A. (1975): The relation between Rb, Ba and Sr in granitic rocks. – *Chem. Geol.*, 16, 3, 207–219. Amsterdam.
- Chappel, B. I. - White, A. J. R. (1974): Two contrasting granite types. – *Pacif. Geol.*, 8, 173–174. Tókyo.
- Ishihara, S. (1981): The granitoid series and mineralization. – *Econ. Geol.*, 75th anniversary special volume. New Haven.
- Jedlička, J. (1997): Geochemie a petrogenetické granitoidní horniny žulovského masívu ve Slezsku. – MS doktorandská disertační práce (PhD thesis), PřF UK, Praha.
- Pearce, J. A. et al. (1984): Trace element discrimination diagrams for the tectonic interpretation of granitic rocks. – *J. Petrology*, 25, 4, 956–983. Oxford.
- Pitcher, W. S. (1983): Granite type and tectonic environment. – London Acad. Press, 19–40. London.
- Pouba, Z. et al. (1962): Vysvětlivky k přehledné geologické mapě ČSSR 1 : 200 000. list Jeseník. – Ústř. úst. geol. Praha.
- Scharff, P. (1920): Petrographische Studien im granitodioritischen Eruptivgebiet von Friedberg in österr. Schlesien. – Inaugural Dissertation, Druck von Grass, Barth and Comp. Breslau (Wrocław).
- Winkler, H. G. F. - Breitbart, R. (1978): New aspects of granitic magmas. – *Neu. Jb. Mineral., Mh.*, 10, 463–480. Stuttgart.

Vlastivědné muzeum Jesenicka, Zámecké nám. 1, 790 01 Jeseník

Čeleď Sciuridae (veverkovití) na neogenních lokalitách Čech

The family Sciuridae (Squirrels) from Neogene localities of Bohemia

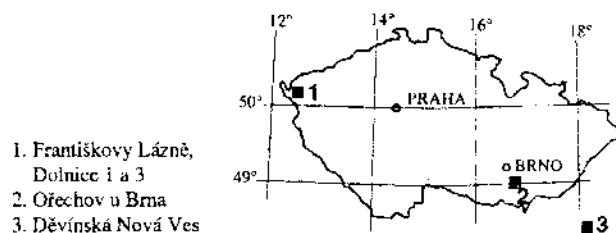
EVA KADLECOVÁ

(11–14 Cheb, 24–34, Ivančice)

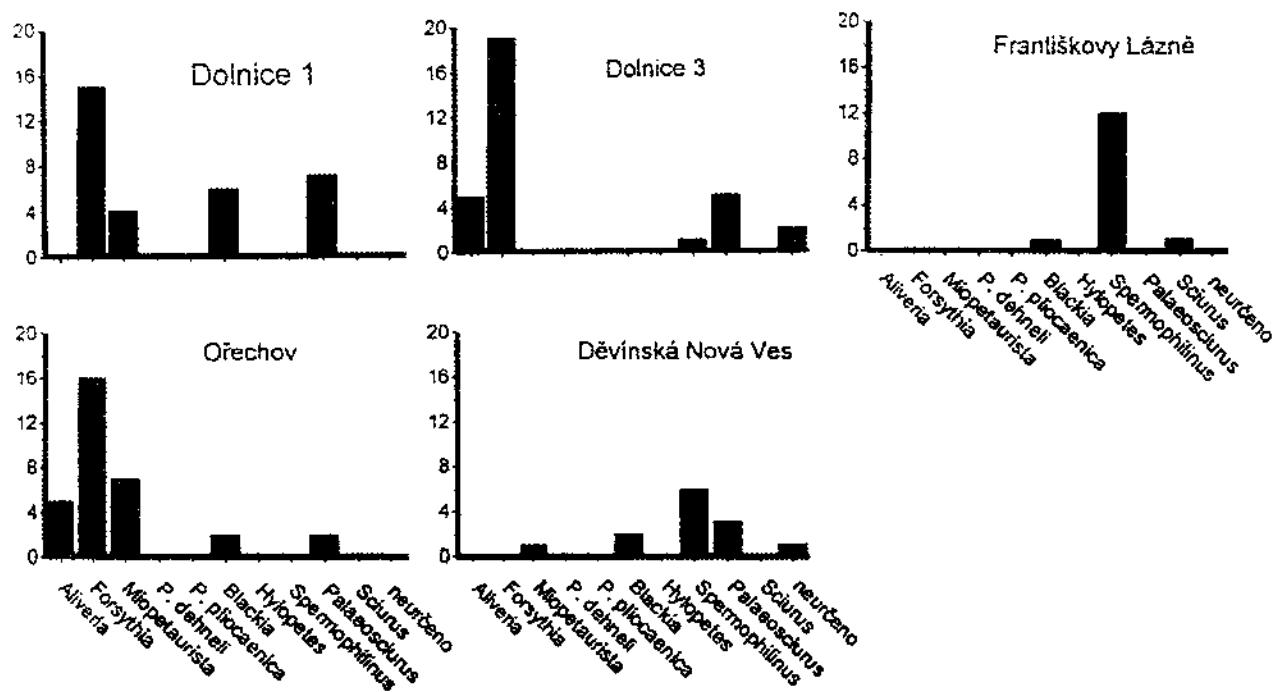
Miocene, Sciuridae, Palaeoecology

V rámci komplexního studia skupiny veverkovitých byly zpracovány nálezy pocházející ze starších sběrů na lokalitách Dolnice 1, Dolnice 3 a Františkovy Lázně. Stáří lokality bylo na základě analýzy savčích faun určeno Fejfarem (1974): Dolnice 1 a 3 jsou řazeny do zóny MN4 – otinang, zatímco Františkovy Lázně do zóny MN5 – karpat.

Na lokalitě Dolnice 1 byly rozpoznány druhy: *Forsythia* aff. *gaudryi* de Bruijn et al., 1980, *Miopetaurus* aff. *dehni*

mi de Bruijn et al., 1980, *Blackia miocaenica* Mein, 1970 a *Palaeosciurus* sp. Na lokalitě Dolnice 3 byly nalezeny druhy: *Aliveria luteini* de Bruijn et al., 1980, *Forsythia* aff. *gaudryi* (Gaillard, 1899), *Spermophilinus bredai* (Me-

Obr. 1. Výskyt jednotlivých zástupců čeledi Sciuridae na uvedených lokalitách

yer, 1848) a *Palaeosciurus* sp. Na lokalitě Františkovy Lázně byly ve srovnání s jinými skupinami nalezeni zástupci čeledi Sciuridae jen vzácně. Druhy *Blackia miocenica* Mein, 1970 a *Sciurus* sp. velmi vzácně, zatímco *Spermophilinus bredai* (Meyer, 1848) převažoval.

Výše popsané nálezy byly srovnávány s jedinci téže skupiny z lokalit Ořechov (MN4 – ottnang) a Děvínská Nová Ves (MN6 – baden). Zatímco na lokalitě Ořechov byly zjištěny hojně se vyskytující druhy *Aliveria luteini*, *Forsythia* aff. *gaudryi* a *Miopetaurista* aff. *dehmi*, zbývající dva druhy *Blackia miocenica* Mein, 1970 a *Palaeosciurus* sp. jsou zastoupeny minimálně. V Děvínské Nové Vsi je nejhojnější druh *Spermophilinus bredai* (Meyer, 1848) společně s *Palaeosciurus* sp. Dále se zde vyskytuje *Blackia miocenica* a *Miopetaurista* aff. *dehmi*.

Dosud dosažené výsledky ukazují, že čeleď Sciuridae je velmi vhodná k paleoekologickým analýzám, neboť *Aliveria luteini*, *Forsythia* aff. *gaudryi*, *Miopetaurista* aff. *deh-*

mi a *Blackia miocenica* představují stromové veverky, zatímco druhy *Spermophilinus bredai* a *Palaeosciurus* sp. náležejí spíše veverkám pozemním, tak jak je známe dnes. V kontextu s další faunou poskytují důležité informace o podmírkách na lokalitě.

Literatura

- Bruijn de, H - Meulen, A. J. - Katsikatos, G. (1980): The mammals from the Lower Miocene of Aliveri (Island of Evia, Greece). Part I. The Sciuridae. – Proc. Kon. Nederl. Akad. Wet. Ser. B, 83, 3, 241–261. Amsterdam.
 Fejfar, O. (1974): Die Eomyiden und Cricetiden (Rodentia, Mammalia) des Miozäns des Tsechoslowakei. – Palaeontographica, Abt. A, 146, 100–180. Stuttgart.
 Ziegler, R. - Fahlsbusch, V. (1986): Kleinsäger-Faunen aus der basalen Oberen Süßwasser-Molasse Niederbayerns. – Zitteliana, 14, 3–58. München.

Ústav geologie a paleontologie, Přírodovědecká fakulta Univerzity Karlovy, Albertov 6, 128 43 Praha 2

Nález viséských chroustnatců v kulmu Nízkého Jeseníku

Find of Viséan polyplacophorans from the Culm of the Nízký Jeseník Mts. (Czech Republic, Moravia)

JIŘÍ KRÁL¹ - JAROSLAV MAREK²

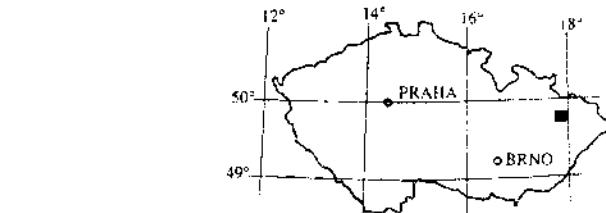
(15-34 Vítkov)

Polyplacophora, Culm, Viséan, Nízký Jeseník Mts.

Složení fauny je ve spodní části vrstevního sledu kulmu Nízkého Jeseníku relativně monotonní. Převládajícími skupinami jsou goniatiti, mlži a nautiloidi, vzácně jsou nacházeni také představitelé dalších živočišných skupin (např. trilobiti, ramenonožci, plži). V nejvyšší části zóny Goniatites β však dochází k pronikavému zlomu. Zvětšuje se celková diverzita fauny a zároveň také početní zastoupení doprovodných skupin. Tyto změny souvisí pravděpodobně se změlčováním a faciálním rozrůzněním sedimentační pánve. V minulosti byla při zpracování kulmské fauny Nízkého Jeseníku věnována větší pozornost skupinám biostratigraficky významným, zejména goniatitům. Napak mnohé podřízené skupiny fauny nebyly dosud dostatečně systematicky zpracovány.

Během dleuhletého faunistického výzkumu byly jedním z autorů (JK) v této oblasti poprvé nalezeny zbytky chroustnatců. Nálezy pocházejí ze třech lokalit, které patří různým stratigrafickým úrovním (od Goβ₃ do Goγ₁).

I. lokalita Čermná u Vítkova (moravické souvrství, brumovické vrstvy, Goα₃-α₄, popř. nejnižší část zóny Goβ). Ve fauně dominují různí goniatiti (zástupci rodů *Goniatites*, *Girtyoceras*, *Nomismoceras*) a mlži (*Posidonia becheri*, *P. trapezoedra*, zástupci rodů *Streblochondria*, *Septimyalina*, *Selenimyalina*, *Parallelodon*). Další faunu reprezentují orthokonní nautiloidi, archeponidní trilobiti, hyoliti, chonetidní a inartikulátní (*Orbiculioidea*) ramenonožci, plži a lilijice.

mlži (*Posidonia becheri*, *P. trapezoedra*, zástupci rodů *Streblochondria*, *Septimyalina*, *Selenimyalina*, *Parallelodon*). Další faunu reprezentují orthokonní nautiloidi, archeponidní trilobiti, hyoliti, chonetidní a inartikulátní (*Orbiculioidea*) ramenonožci, plži a lilijice.

Lokalita Jerlochovice u Fulneka (kyjovické souvrství, Goγ₁). Toto naleziště je faunisticky dosud nejbohatší lokalitou kulmu Nízkého Jeseníku. Hojně se nacházejí goniatiti (*Goniatites striatus poststriatus*, *Dimorphoceras*, *Sudeticeras*), mlži (*Anthraconeilo*, *Palaeoneilo*, *Parallelodon*, *Septimyalina*, *Selenimyalina*, *Posidonia corrugata*, *P. gibsoni*, různí pektenidi) a nautiloidi (*Brachycycloceras*, *Dolorthoceras*, *Stroboceras*, *Liroceras*, *Cyrtospyroceras*). Podřízené složky fauny jsou reprezentovány ramenonožci (*Chonetidae*, *Nudirostra*, *Schuchertella*, ojediněl inartikuláti), plži, hyolity, koleolidy, trilobity (*Kulmiella*), lilijicemi, mechovkami a ostrakody.

Na lokalitě Heřmánky a Jerlochovice bylo nalezeno dvanáct hlavových a jedna ocasní destička chroustnatky rodu *Rhombichiton*. Jedná se o nový druh, který se liší od dosud popsaných druhů obrysem destiček a morfologií kůly ocasní destičky.

Karbonské chroustnatky byly na Moravě dosud popsány jen z kulmských sedimentů Drahanské vrchoviny (Goβ₁-Goβ₃) (Lang - Marek - Pek 1982) a z hlubokého vrtu do podloží vnějších Karpat v okolí Frenštátu pod Radhoštěm

Lokalita Heřmánky u Oder (hradecké souvrství, subzóna Goβ₃). Ve fauně převládají goniatiti (*Sudeticeras crenistriatum*, *S. stolbergi*, *Girtyoceras*, *Neoglyphioceras*) a